

Голові спеціалізованої вченої ради

ДФ 20 051.065

Прикарпатського національного

університету імені Василя Стефаника,

доктору економічних наук,

професору Благу Івану Семеновичу

(76018, м. Івано-Франківськ,

вул. Шевченка, 57)

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата економічних наук, доцента, доцента кафедри туризму і готельного господарства Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова **Писаревої Ірини Володимирівни** на дисертацію **Гавдей Світлани Володимирівни** «Організаційно-економічне забезпечення розвитку туристичного сектору в умовах пандемії», подану на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань

05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка

1. Актуальність дисертації

Розвиток туристичного сектору у світовому масштабі, його вплив на зайнятість населення, формування малого і середнього бізнесу, сприяння соціально-економічному розвитку регіонів, роблять туризм важливою складовою економічного і соціального розвитку.

Пандемія коронавірусу та спричинена нею глобальна криза завдали значної шкоди багатьом галузям економіки, у т. ч. і туристичному сектору. На тенденції розвитку туристичної індустрії вплинули не тільки прямі обмеження, такі як впровадження карантинних заходів, закриття кордонів, заборона відвідування історико-культурних закладів, відміна авіаперельотів, а й опосередковані – заходи, які були прийняті в інших сферах, дотичних до індустрії туризму: ресторанному та готельному бізнесі, транспортних

перевезеннях, кіноіндустрії, санаторно-лікувальних і медичних послугах, які в сукупності представляють туристичний сектор.

Тому тема дисертаційної роботи Гавдей Світлани Володимирівни, сформульована мета дослідження, є актуальними та своєчасними.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота Гавдей Світлани Володимирівни виконана в рамках науково-дослідної теми кафедри економічної кібернетики економічного факультету Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника «Моделювання процесів управління в соціально-економічних системах» (номер державної реєстрації 0113U005083, 2013–2027 рр.), де авторкою запропоновано модель економічного розвитку туристичного сектору України в умовах пандемії, реалізовану за допомогою кластерного та дискримінантного аналізу, а також сформовано механізм організаційно-економічного забезпечення розвитку туристичного сектору.

3. Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна

До основних наукових результатів проведеного дослідження варто віднести наступні:

- удосконалено теоретичний базис сутності поняття «туристичний сектор», що дозволило сформувати його компонентну структуру у вигляді тріади категорій;
- удосконалено методичне забезпечення щодо структуризації чинників розвитку туристичного сектору з врахуванням їх регіональної інтерпретації та впливу пандемічних умов;
- удосконалено модель забезпечення розвитку туристичного сектору України в умовах пандемії, реалізовану за допомогою кластерного та дискримінантного аналізу;
- удосконалено механізм організаційно-економічного забезпечення розвитку туристичного сектору в умовах пандемії як цілісний комплекс об'єктів,

суб'єктів, цілей, завдань, способів взаємодії, методів, важелів та інструментів;

– дістали подальшого розвитку пропозиції щодо врахування зарубіжного досвіду впливу пандемії на туристичний сектор в українських реаліях, які полягають у реалізації не тільки короткострокових завдань, пов'язаних із стабілізацією системи через диверсифікацію туристичного продукту, знижки, скорочення робочої сили, нові маркетингові та інформаційні стратегії та ін., але й вирішенні довгострокових проблем.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Наукові положення, висновки та рекомендації, наведені у дисертації, мають теоретичне і практичне значення. Отримані здобувачкою результати є вагомим внеском у розвиток теорії, методики та практики організаційно-економічного забезпечення розвитку туристичного сектору в умовах пандемії

Серед результатів роботи, які мають теоретичне значення, можна виділити модель економічного розвитку туристичного сектору України в умовах пандемії, реалізовану за допомогою кластерного та дискримінантного аналізу, а також механізм організаційно-економічного забезпечення розвитку туристичного сектору.

Практичне значення отриманих результатів підтверджується тим, що розроблені теоретико-методичні положення доведені до рівня практичних рекомендацій, спрямованих на розробку дієвого механізму організаційно-економічного забезпечення розвитку туристичного сектору в умовах пандемії.

Отримані результати апробовані в практиці управління на державному, регіональному та місцевому рівнях, а також впроваджені в навчальний процес, що підтверджено відповідними довідками про впровадження. Зокрема, результати аналізу та оцінки новітніх чинників, які характеризують пандемічні умови функціонування туристичної галузі, впроваджено в діяльності ТОВ «Фірма «Надія» (довідка № 01-6/107 від 08.08.2023 р.). Теоретичні положення та практичні рекомендації дисертаційної роботи використані в навчальному процесі при викладанні курсів «Моделювання економіки», «Логістичні

системи», «Прогнозування економічних процесів», «Менеджмент», «Маркетинг» для студентів спеціальності 051 Економіка на економічному факультеті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (довідка № 03.04-29/09 від 03.08.2023 р.).

5. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Обґрунтованість положень та висновків, котрі виносяться на захист, підтверджується тим, що розробки здобувачки ґрунтуються на результатах досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, а також базуються на застосуванні сучасних методів дослідження.

Зокрема, у роботі використано методи: аналізу та синтезу, логічного узагальнення, ретроспективного аналізу, структурного та структурно-функціонального аналізу, економіко-статистичного аналізу, багатовимірного статистичного аналізу (кластерного та дискримінантного).

Інформаційною базою дослідження законодавчі акти державних органів влади, статистична інформація Державної служби статистики України та Євростату, офіційні дані Всесвітньої організації туризму, Державного агентства розвитку туризму, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали аналітичних видань та засобів масової інформації, ресурси мережі Інтернет тощо.

6. Повнота опублікування результатів дисертації, кількість наукових публікацій та конкретний особистий внесок здобувача

За темою дисертації авторкою опубліковано 10 наукових праць, серед них: 6 наукових статей (з них 5 – у фахових виданнях України, 1 – у наукових виданнях інших держав); 4 – публікації в наукових конференціях. Загальний обсяг публікацій – 4,69 друк. арк., у тому числі автору належить – 4,25 друк. арк.

Публікації достатньою мірою розкривають основні положення дисертації, які виносяться на захист, висвітлюють елементи наукової новизни отриманих

результатів. Публікації відповідають встановленим вимогам, в них визначено наукові задачі, методи їх вирішення й описано отримані наукові результати.

7. Відповідність дисертаційної роботи встановленим вимогам

Подана на розгляд дисертація Гавдей Світлани Володимирівни містить усі необхідні структурні елементи та включає вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки. Робота написана українською мовою, з дотриманням основних вимог наукового стилю викладання матеріалу.

Виклад матеріалу дисертації є структурованим, прослідковується логічний взаємозв'язок між окремими розділами роботи. Обраний стиль викладу матеріалу дав можливість авторці розкрити суть проблеми, дослідити її теоретичні й практичні аспекти, зробити висновки та сформулювати пропозиції.

За змістом, структурою та оформленням робота відповідає чинним вимогам МОН України до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. В роботі сформульовано мету, об'єкт та предмет дослідження. Для досягнення поставленої мети здобувачкою сформульовано і вирішено низку задач на основі своєчасного застосування методів кількісного аналізу.

8. Відповідність тексту дисертації вимогам академічної доброчесності.

Аналіз дисертаційного тексту та публікацій за темою дисертації свідчать про відсутність ознак порушення вимог академічної доброчесності. В дисертаційній роботі і публікаціях наявні посилання на використані джерела інформації, дотримуються вимоги норм законодавства про авторське право, а також надана повна достовірна інформація про результати наукової діяльності, використані методики досліджень і джерел інформації. В дисертаційній роботі Гавдей Світлани Володимирівни не виявлено ознак академічного плагіату.

9. Дискусійні положення, зауваження та недоліки

Зважаючи на отримані позитивні результати, треба відмітити наступні зауваження:

1. Здобувачці варто більше уваги приділити висвітленню результатів досліджень впливу пандемії на розвиток туристичного сектору, проведених вітчизняними вченими. В п. 1.3 детально проаналізовано здобутки західних вчених в даній проблематиці. В той же час практично відсутній опис суті та результатів досліджень даних питань вітчизняними науковцями.

2. В п. 2.2 та 2.3 здобувачкою проведено детальний аналіз чинників розвитку туристичного сектору в умовах пандемії. Втім, на нашу думку, такий аналіз тільки би виграв, якби враховував питомі показники туризму у ВВП країни.

3. З п. 3.3 залишається незрозумілим, яким чином складова взаємодії здатна забезпечити перехід «від одного стану розвитку туристичного сектору до іншого нового стану».

4. Більшій уваги потребують характеристики механізму організаційно-економічного забезпечення розвитку туристичного сектору, зокрема, нові зв'язки, нові елементи, нові стимули (рис. 1.9).

Втім, зазначені зауваження та дискусійні положення дисертації не применшують беззаперечної значимості отриманих позитивних результатів.

10. Загальний висновок

Дисертація Гавдей Світлани Володимирівни на тему «Організаційно-економічне забезпечення розвитку туристичного сектору в умовах пандемії» за спеціальністю 051 Економіка відповідає спеціальності 051 Економіка, вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. (зі змінами від 21.03.2022 р. № 341), вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від

12.01.2017 р. № 40 (зі змінами), а її авторка Гавдей Світлана Володимирівна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка.

Офіційний опонент

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри туризму і

готельного господарства

Харківського національного університету

міського господарства

імені О.М. Бекетова

Ірина ПИСАРЕВА

Підпис	<i>І. Писарева</i>
Засвідчую:	
<i>кадр</i>	відд. кадрів
" <i>10</i> "	" <i>11</i> " 20 <i>17</i>

Ірина Писарева